

Kunsthåndverk 2014
KODE 1, Bergen
19. september – 14. desember 2014
Kunstnere: Andrew John Barton, Millie Behrens, Tora Endestad Bjørkheim, Sigurd Bronger, Iulian Bulai, Jim Darbu, Margrethe Loe Elde, Ingeborg Resell Elieson, Line Garlind, Ingjerd Hanevold, Therese Hoen, Ina Kristine Hove, Moa Håkansson, Trude Johansen, Sofia Karyofilis, May Snevoll von Krogh, Åse Kvalbein, Anne Léger, Erlend Leirdal, Gitte Magnus, Nina Malterud, Ingegjerd Mandt, Liv Midbøe, Kristin Opem, Sidsel Palmstrøm, Elisabeth Petch, Annika Isaksson Pirtti, Stian Korntved Ruud, Maria Ryan Sondresen, Philipp Spillmann, Anne Thomassen, Lillian Tørlen, Kiyoshi Yamamoto, Reinhold Ziegler, Hanne Øverland og Synnøve Øyen.

DESIGNLØFTET

Det er sjelden jeg blir overrasket i det øyeblikket jeg entrer et utstillingslokale.

Tekst av Erlend Hammer

Kunsthåndverk 2014 er rotete, virkelig rotete. Og ikke rotete på den måten juryerte utstillinger, som Høstutstillingen, har en tendens til å være. Det første man ser er helheten; det store rommet på Permanenten er tilnærmet dekket av graffiti, og ikke den irriterende avarten som er så populær her i Bergen, men god gammeldags tagging og skribling. Det er derfor rommets nedsprayede karakter som gir det umiddelbart sterkeste inntrykket, og det er først når jeg beveger meg innover og rundt i rommet det blir klart at alle de elementene jeg hadde forventet å finne i en utstilling som dette fremdeles er til stede.

(Det føles nødvendig å påpeke at jeg ikke kan noe som helst om kunsthåndverk, eller har noen innsikt overhodet hva angår diskurs innenfor feltet. Jeg nevner ikke dette for å kokettere, eller for å plassere meg i noen slags uangripelig posisjon, men simpelthen som en saksopplysning som kan være nødvendig for at leseren skal forstå hvorfor denne teksten (sannsynligvis) ikke berører så mange av de spørsmål som vanligvis drøftes mellom disse permene, i et tidsskrift jeg aldri i mitt liv har lest. Så er det selvsagt et åpent spørsmål hvorvidt dette utgjør en bevisst strategi fra redaksjonen, ettersom det å invitere meg til å skrive i seg selv kanskje kan sies å utgjøre en form for diskursutvikling? Jeg tror dog ikke det.)

Til tross for det kanskje overveldende designgrepet som består i at gulv og vegger er dekket i mer eller mindre raptisk spraymaling («Vikingarna!» på gulvet er et høydepunkt.), så finner vi altså en rekke tradisjonelle arbeider innenfor hva kategorien kunsthåndverk pleier å by på. Det finnes små objekter i metalt stilt ut i pene montre, det finnes skjøre

skulpturer i tekstil, figurativ porselen, humoristisk brutalisme, «huslige» materialer som garn, demonstrativt tidkrevende håndverk, stedsspesifikke tendenser og tilsynelatende politiske kommentarer.

Men det er umulig ikke å komme tilbake til at utstillingen er preget av det som kan kalles en konfronterende intervensjonistisk kuratorisk modell. Det som omtales som «utstillingsdesignen» krediteres «Morten & Jonas», hvilket jeg umiddelbart forestiller meg er to kidz som utstillingens jury har funnet i byens miljø for «gatekunst», men som senere viser seg å være en lokal designerduo som «kombinerer design med sosialt engasjement.» Et par timer etter å ha sett utstillingen, og diskutert den med en venn, tikker det inn en sms: «Ryktet på byen sier at taggingen på museet ikke var en idé fra juryen, og de og kunstnerne visste ikke om Morten & Jonas sine sprelske påfunn.»⁽¹⁾ Jeg skal ikke begi meg noe videre inn på hvorvidt det kan være hold i slike rykter; det er uansett lite relevant for oss som betraktere (selv om jeg må innrømme at jeg synes det er hysterisk morsomt dersom det er tilfelle) annet enn som en dæsj kontekstuell patina.

Det som i alle tilfeller er tydelig er at skribleriene er laget av noen som kjenner Bergens gater godt. Jeg gjenkjenner flere av byens mer hyppige tags, for eksempel Mania som jeg selv ser daglig på elektrisitetsboksen rett nedenfor huset mitt. Jeg liker det. Jeg føler en oppstemthet av dette rabiate visuelle uttrykket, ikke så mye fordi det kobler utstillingsrommet til verden utenfor, men fordi det skaper en bevegelse i måten jeg forholder meg til utstillingen på. Det danner et bakteppe som utstillingens arbeider nærmest absorberes av, og det kler både

arbeidene og rommet. Selvfølgelig går man alltid rundt omkring i et utstillingsrom, frem og tilbake for å se de ulike arbeidene, og det finnes ting her jeg kan sette pris på. Jeg lar meg sjarmere av Tora Endestad Bjørkheims *Proposal* der et avsendig antall perler er tredd på snorer og gjort til et rutenett plassert i en ramme, skråstilt i et hjørne. Det er første gang på kanskje ti år jeg har satt pris på et arbeid montert på denne måten. Men det er først som relieff mot Morten & Jonas' oppfinnsomme bakgrunn («Loddefjord 5071») at det virkelig treffer meg. Og her klargjøres vel det som dessverre må sies å være utstillingens grunnleggende problem, nemlig at uten denne utstillingsdesignen hadde det vært fint lite her som holdt på oppmerksomheten. Det er som om all sprayingen redder signalene gjennom å innføre støy. Og det føles helt nødvendig, for det fraværet av støy som den hvite kuben er basert på blir jo gjerne problematisk når kunstverkene som stilles ut generelt har en såpass begrenset fortolkningshorisont som kunsthåndverk stort sett har. For jeg klarer ikke å fri meg fra tanken om at et grunnleggende problem ved alt jeg ser av kunsthåndverk, er at det dreier seg om en konseptualisering av et materielt innhold, mens all stor kunst er nettopp det motsatte. Det besynderlige resultatet blir dermed at dette er en utstilling jeg kommer til å huske lenge selv om jeg kommer til å glemme alle verkene. ■

Noter

(1) Juryformann John Rausteins kommentar til dette ryktet: «Utstillingsdesignen var ikke en del av juryeringsprosessen som fant sted i forkant av Årsutstillingen. Utstillingsarkitektene Morten & Jonas presenterte designideen for juryen etter at vi hadde valgt ut verkene til utstillingen. Vi syntes det var et spennende forslag.»

Fra venstre:

Jim Darbu, *First Contact*, 2013. Keramikk, tre og miniatyrmodeller. 100 x 80 cm.

Sigurd Bronger, *Bæreinstrument for den siste gallesten*, 2013. Gullforgylt messing, stål, glass, gummi og gallesten. 11 x 2,5 cm.

Lillian Tørlen, *Let's not talk about it*, 2014. Tekstil og gips.

Reinhold Ziegler, *Weathered Fusion Crusted Meteorite*, 2013. Steinmeteoritt, sølv og nylon. 6,8 x 4,2 x 3,3 cm.

Liv Midbøe, *A Potter's Portrait*, 2014. Murstein, jerndekaler, trebord og ubrent blåleire. 170 x 100 x 50 cm.

Foto: Dag Fosse, KODE.

